

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Філологічний факультет
Кафедра германської філології**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи

Н.В. Михальченко

«30» серпня 2023 р.

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОРІВНЯЛЬНА ГРАМАТИКА
АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ**

Ступінь бакалавра

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035 Філологія

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно)),

перша - англійська

Освітня програма: Переклад

2023-2024 навчальний рік

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доцент кафедри германської філології, доктор філософії в галузі освіти Мороз Т.О.

РЕЦЕНЗЕНТ: доктор філософії в галузі освіти, доцент кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови Чорноморського національного університету імені Петра Могили, Волченко О.М.

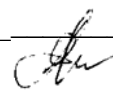
Програму схвалено на засіданні кафедри германської філології

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри германської філології (Мироненко Т.П.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «28» серпня 2023 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Дем'яненко О.Є.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «30» серпня 2023 року № 12

Голова навчально-методичної рада університету

Анотація

Порівняльна граматики англійської та української мов – одна з основних нормативних лінгвістичних дисциплін в системі професійного навчання майбутніх перекладачів англійської мови. Вона вивчає мовні явища, одиниці мови та мовлення на різних рівнях мови з точки зору їхнього функціонального взаємозв'язку. Зміст дисципліни охоплює основні концепції і граматичні теорії сучасної англійської мови, специфіку фахової термінології, методи дослідження граматичних явищ англійської мови. Предметом вивчення є граматична будова як основа системності у мові, морфологічна структура слова, граматичні класи слів, критерії виділення частин мови, класифікації частин мови, іменник та його граматичні категорії, проблема роду в англійській мові, проблема артикля, прикметник та його граматичні категорії, граматичне значення дієслова, семантико-граматичні групи дієслів, граматичні категорії дієслова, граматичні категорії та синтаксичні функції інфінітива і герундія, дієприкметник теперішнього часу, дієприкметник минулого часу, предикативна лінія простого речення, класифікація речень, елементарне речення, конститuentний аналіз речення, будова складносурядних і складнопідрядних речень, комунікативний аналіз речення. Зазначений курс покликаний розвивати у студентів теоретико-гіпотетичне мислення, формувати навички екстраполяції основних мовознавчих понять на суміжні дисципліни, сприяти розумінню діалектичної суті базових положень мовознавства.

Ключові слова: мовні явища, граматичні теорії, фахової термінології, морфологічна структура слова, семантико-граматичні групи, синтаксичні функції, конститuentний аналіз.

Summary

Comparative grammar of the main foreign and Ukrainian languages is one of the main normative linguistic disciplines in the system of future English translators' professional training. It studies the language phenomena, language and speech units at different levels of language in terms of their functional relationship. The content of the discipline covers the basic concepts and grammatical theories of modern English, the specifics of professional terminology, methods of studying grammatical phenomena of the English language. The subject of study is grammatical structure as the basis of system in a language, morphological structure of words, grammatical classes of words, criteria for parts of speech selection, classification of the parts of speech, the noun and its grammatical categories, gender problem in English, the article problem, the adjective and its grammatical categories, the grammatical verb meaning, semantic-grammatical groups of verbs, grammatical categories of verbs, grammatical categories and syntactic functions of the infinitive and gerund, the present and past tense adjective, the predicative line of a simple sentence, sentence classification, elementary sentence, constitutive sentence analysis, sentence composition, communicative sentence analysis. This course is designed to develop students' theoretical and hypothetical thinking, to form skills of extrapolation of basic linguistic concepts to related disciplines, to promote understanding of the dialectical essence of the basic linguistic principles.

Key words: linguistic phenomena, grammatical theories, professional terminology, morphological structure of a word, semantic-grammatical groups, syntactic functions, constitutive analysis.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Порівняльна граматики англійської та української мов» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, предметної спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська, освітньої програми: Переклад.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є спільні та відмінні риси та явища граматичних структур англійської та української мов.

Міждисциплінарні зв'язки: основні терміни та поняття, якими оперує порівняльна граматики вивчались в лекційних курсах «Загальне мовознавство», «Сучасна українська літературна мова», «Порівняльна лексикологія англійської та української мов», «Теорія мовної комунікації», «Вступ до перекладознавства».

1. Мета, завдання навчальної дисципліни та результати навчання

Метою викладання навчальної дисципліни «Порівняльна граматики англійської та української мов» є узагальнення, розширення і поглиблення знань студентів про граматичні системи мов у порівняльному аспекті з метою виявлення схожих і розбіжних рис, які необхідно враховувати під час перекладу з метою запобігання помилок, що можуть виникнути через негативну інтерференцію рідної та іноземної мов; поліпшення грамотності майбутніх перекладачів.

Бакалавр-перекладач повинен досконало знати як іноземну, так і державну мови, грамотно й коректно відтворювати комунікативні акти, застосовуючи спектр адекватних граматичних трансформацій, які сприяють попередженню впливу мови оригіналу на мову перекладу.

Опанування курсу порівняльної граматики англійської та української мов передбачає удосконалення розуміння студентами граматичних явищ у зіставленні, мовних універсалій, базових понять дисципліни, виявлення типологічних ознак у граматичних системах порівнювальних мов та вдосконалення навичок володіння граматичними структурами англійської мови.

Завдання курсу: Основними завданнями вивчення дисципліни «Порівняльна граматики англійської та української мов» є:

- узагальнення знань студентів із вивчених на попередніх курсах теоретичних дисциплін;
- визначення предмету, мети і завдань порівняльної граматики як самостійного розділу типології мов, її місця серед інших мовознавчих дисциплін і взаємозв'язків з ними;
- характеристика методів і принципів, які використовуються у порівняльній граматиці;
- зіставлення граматичних одиниць і явищ порівнюваних мов синтаксичні процеси, синтаксичні зв'язки та синтаксичні відношення, на рівні різних типів і прагматичних класів словосполучень та речень тощо;
- поглиблення студентами навичок роботи з науковою літературою з порівняльної граматики, вироблення навичок оперування як типологічними так і мовознавчими термінами.

Передумови для вивчення дисципліни: Основні поняття та терміни, якими оперує порівняльна граматики, згадувалися в лекційних курсах «Вступ до мовознавства», «Сучасна українська мова», «Порівняльна лексикологія англійської та української мов», «Теорії мовної комунікації», «Проблеми перекладу науково-технічної літератури», «Вступ до перекладознавства» та інше.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин / 4,0 кредитів ECTS.

Програмні результати навчання:

ПРН7 - Вміти здійснювати іншомовну комунікативну діяльність, демонструючи рівні сформованості мовної і мовленнєвої компетентності на рівні С1 - В2 з основної іноземної мови і на рівні В1 – з другої іноземної мови, згідно з Загальноєвропейськими стандартами мовної освіти;

ПРН8 - Демонструвати здатність використовувати знання й уміння з теоретичної граматики, теоретичної фонетики, лексикології, стилістики для іншомовного комунікативного спілкування основною іноземною мовою;

ПРН13 - Вміти реферувати наукові джерела (у т.ч. іншомовні) і оформлювати результати у курсовій роботі з теоретичних дисциплін (теоретична фонетика, теоретична граматика, лексикологія основної мови) та методики викладання іноземних мов;

ПРН14 - Демонструвати навички публічної етичної поведінки;

ПРН15 - Застосовувати навички працювати самостійно і в групі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

ЗК1 - здатність до абстрактного мислення, до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК4 - здатність вдосконалювати власне навчання з розробленням навчальних і дослідницьких навичок;

ЗК10 - здатність працювати в міжнародному контексті;

ЗК12 - здатність ідентифікувати особистісний профіль фахівця з обраною ним індивідуальною стратегією життєдіяльності та гуманістичною спрямованістю на діяльність філолога, яка зорієнтована на вітальні, соціальні та професійні цінності.

II. Фахові:

ФК1 - Здатність здійснювати іншомовну комунікативну діяльність з основної іноземної мови; другої іноземної мови для реалізації професійних завдань і особистісних намірів;

ФК2 - Володіти системою лінгвістичних знань, що включає в себе знання основних явищ на всіх рівнях мови і її функціональних різновидів;

ФК3 - Володіти конвенціями мовного спілкування в іншомовному соціумі, правилами й традиціями міжкультурного спілкування з носіями досліджуваної мови;

ФК4 - Здатність самостійно опановувати нові знання, критично оцінювати набутий досвід з позицій останніх досягнень філологічної науки та соціальної практики;

ФК5 - Володіти теорією виховання й навчання, сучасними підходами в навчанні іноземним мовам, що забезпечують в учнів розвиток мовних, інтелектуальних і пізнавальних здатностей, ціннісних орієнтацій, готовність до участі в діалозі культур;

ФК6 - Здатність до професійного удосконалення, підвищення кваліфікації.

2. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Морфологічна система сучасної англійської мови в порівнянні з українською.

Тема 1. Мета та основні поняття курсу порівняльної граматики англійської та українських мов. Історія граматичних досліджень.

Тема 2. Морфемна та категоріальна структура слова.

Кредит 2. Частини мови як граматичні класи слів.

Тема 3. Частини мови в англійській та українській мовах.

Тема 4. Граматичні властивості іменника в англійській та українській мовах.

Кредит 3. Загальна характеристика дієслова в англійській та українській мовах.

Тема 5. Загальна характеристика дієслова та його граматичні властивості.

Тема 6. Загальна характеристика граматичних категорій особових та безособових форм дієслова..

Кредит 4. Синтаксична система сучасної англійської і української мов.

Тема 7. Актуальне членування речення проблема визначення комунікативних типів речення.

Тема 8. Синтаксичні процеси в англійській та українській мовах.

3. Рекомендована література

Базова

1. Левицький А.Е. Порівняльна граматики англійської та української мов: Навчальний посібник. – К.: «Освіта України», 2007. – 138с.
2. Korunets I. V. Contrastive Typology of the English and Ukrainian languages /
3. I. V. Korunets. – Вінниця: Nova Knyha publishers, 2003. – 464 с.
4. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства: підручник / М. П. Кочерган. – К.: Видавничий центр Академія, 2006. – 424 с.

Допоміжна

1. Басиров Ш.Р. Типологія дієслів із рефлексивним комплексом в індо-європейських мовах. – Донецьк: Вид-во ДНУ, 2004.
2. Бевзенко СЛ. Вступ до мовознавства: Короткий нарис. – К.: Вища школа, 2006.
3. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови. – К.: Пульсари, 2004.
4. Дорошенко СЛ. Загальне мовознавство. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
5. Каранська М. Синтаксис сучасної української літературної мови. – К.: Либідь, 1992.
6. Кацнельсон С.Д. Общее и типологическое языкознание. – JL: Наука, 1986.
7. Кацнельсон С.Д. Типология языка и речевое мышление. – JL: Наука, 1972.
8. Кващук А. Синтаксис складного речення. – К.: Радянська школа, 1986.
9. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства. – К.: Академія, 2006.
10. Конфронтативная лингвистика. – К.: Лыбидь, 1990.
11. Левицький А.Е., Сингаївська А.В., Славова Л.Л. Вступ до мовознавства. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
12. Мельников Г.П. Системная типология языков. – М.: Наука, 2003.
13. Норман Б.Ю. Теория языка. Вводный курс. – М.: Флинта: Наука, 2004.
14. Плющ М. Граматика української мови. Морфемика. Словотвір. Морфологія. – К.: Вища школа, 2005.
15. Плющ М. Я., Грипас Н, Я. Граматика української мови в таблицях. – К.: Вища школа, 2004.
16. Семчинський С.В. Вступ до порівняльно-історичного мовознавства. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2002.
17. Складанченко Г.А. Предмет та основна проблематика курсу порівняльної типології англійської, німецької, української та російської мов: Методичні вказівки для студентів факультетів іноземних мов педінститутів. – Кіровоград: КДПІ, 2017.

13. Інформаційні ресурси

1. http://nbuv.gov.ua/	11. http://www.reglibrary.mk.ua/
2. http://www.nplu.org/	12. http://www.library.pl.ua/
3. http://www.lsl.lviv.ua/	13. http://lib.rv.ua/
4. http://www.ukrbook.net/	14. http://www.ounb.sumy.ua/
5. http://www.odnb.odessa.ua/	15. http://www.library.kharkov.ua/
6. http://korolenko.kharkov.com/	16. http://www.lib.kherson.ua/
7. http://www.library.vn.ua/	17. http://www.ounb.km.ua/

8. <http://ounb.lutsk.ua/>
9. <http://www.lib.dp.ua/>
10. <http://www.lib.zt.ua/>
18. <http://www.library.ck.ua/>
19. <http://libkor.com.ua/>
20. <http://www.gntb.n-t.org/>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

Засоби діагностики успішності навчання: самостійна робота, контрольна робота.